

Vihjeitä kaunokirjallisen teoksen tulkitsemiseksi

Selosta aluksi asiatiedot: teoksen nimi, kirjoittaja, kustantaja, painopaikka ja ilmestymisvuosi.

Huom. Kerro juoni vain muutamalla virkkeellä.

1. Selvitä itsellesi, mikä on teoksen **perusmiljöö**: yhteiskunta, sen jokin osakulttuuri tai luokka, yhteisö (perhe, jengi), ympäröivä kaupunki tai luonto jne.

2. Kirjassa, niin kuin elämässäkin, **ihmisten keskinäiset suhteet** ovat kiinnostavia. Kuvaile niitä sen verran, kun on tarpeen.

Millaisia tunteita itselläsi on henkilöitä kohtaan? Muistuttiko jokin heistä itseäsi? Jos sinulla on myönteisiä tai kielteisiä tunteita jotain teoksen henkilöä tai ryhmää kohtaan, mistä luulet sen johtuvan?

3. Yritä löytää henkilön/henkilöiden **toiminnalle syitä**. Tarkastele, onko juonen kulussa erotettavissa käänne- tai huippukohtia?

Mikä on henkilön perusongelma, sen syyt, seuraamukset, ratkaisuyritykset ja lopputulos? Mitä henkilön tekoja, sanoja tai ajatuksia ihmettelit? Miten olisit toiminut, jos olisit jokin teoksen henkilö? Miten oma toimintasi muuttaisi teoksen kokonaisuutta?

Löydätkö teoksesta viihdekirjallisuuden toimintakaavoja? Millaisia?

4. Monissa teoksissa on selvästi erottuva ongelma, jonka ratkaisuun kirja pyrkii yleisellä tasolla. Keskeistä johtoajatusta kutsutaan **teemaksi**. Se on yleispätevä eikä ole sidoksissa kirjan henkilöihin, vaikka se tuodaankin esille heidän avullaan. Teema ei siis ole sama kuin juoni.

Koeta selvittää kirjan teema. Miksi kirja mahdollisesti on kirjoitettu? Mitä kirjailija on halunnut lukijalleen sanoa? Pyritäänkö teoksella jotenkin vaikuttamaan lukijaan? Miten?

5. Tarkastele teoksen **muotoa ja kirjoittamisen tapaa**.

Onko kirjan rakenne katkelmallinen, yhtenäinen, tajunnanvirtaa vai mitä? Kenen näkökulmasta teksti on kirjoitettu (kaikki tietävä kertoja, minämuoto, dialogi, vaihteleva muoto jne.)? Millainen on kirjoitustyyli? Ovatko virkerakenteet pitkiä ja monimutkaisia vai käyttääkö kirjoittaja lyhyitä lauseita? Millainen on sanavalinta? Käytetäänkö runsaasti vertauksia ja muuta kuvakieltä? Käytetäänkö huumoria tehokeinona? Miten se ilmenee?

6. Teoksen **taustalähtöinen tulkinta**: Toisinaan on kiinnostava tutkia, mitä kirjailija itse on sanonut teksteistään ja kirjoittamisestaan. Elämäkerroista voit joskus löytää tekstin yhteyksiä kirjailijan oikeaan elämään. Jotta saisit omille mielipiteillesi vertailupohjaa, voi yrittää etsiä vanhoista päivälehdistä arvosteluja lukemastasi teoksesta.

7. Arvioi teosta perustellen. **Kerro omasta lukukokemuksestasi** ja siitä, miten teoksen sanoma itseäsi koskettaa.